

Наставно-уметничко-научном већу Факултета музичке уметности у Београду
Београд, Краља Милана 50
Сенату Универзитета уметности у Београду
Београд, Косанчићев венац 29

Предмет: Извештај Комисије за оцену и одбрану докторског уметничког пројекта

„ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА ЕЛЕМЕНАТА ИСТОРИЈСКИ ИНФОРМИСАНОГ ИЗВОЂЕЊА ДЕЛА БАРОКНЕ
ЕПОХЕ ЗА ВИОЛИНУ И ЊИХОВА ИНТЕРПРЕТАЦИЈА НА МОДЕРНОМ ИНСТРУМЕНТУ“

Кандидат: Душица Блаженовић

Комисија за оцену и одбрану у саставу: др ум. МАРИЈА ШПЕНГЛЕР-МАРКОВИЋ, ванредни професор, ментор, мр МАРИЈА ЈОКАНОВИЋ, редовни професор, др ум. МАДЛЕН СТОКИЋ - ВАСИЉЕВИЋ, ванредни професор, мр МАРКО ЈОСИФОВИЋ, ванредни професор, мр ЕВГЕНИЈА КРАВЦЕВА, редовни професор Академије уметности у Новом Саду у пензији упозната је са писаним делом докторског уметничког пројекта кандидата Душице Блаженовић, под називом „Имплементација елемената историјски информисаног извођења дела барокне епохе за виолину и њихова интерпретација на модерном инструменту“

На основу сазнања која је стекла анализом овог рада, биографских података, досадашњих уметничких резултата кандидата и уметничке презентације, Комисија подноси следећи извештај Наставно-уметничко-научном већу Факултета музичке уметности у Београду и Сенату Универзитета уметности у Београду.

УВОДНО ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

ДУШИЦА БЛАЖЕНОВИЋ пријавила је тему докторског уметничког пројекта под називом: „ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА ЕЛЕМЕНАТА ИСТОРИЈСКИ ИНФОРМИСАНОГ ИЗВОЂЕЊА ДЕЛА БАРОКНЕ ЕПОХЕ ЗА ВИОЛИНУ И ЊИХОВА ИНТЕРПРЕТАЦИЈА НА МОДЕРНОМ ИНСТРУМЕНТУ“

На основу предлога Катедре Веће Факултета на седници од 5. јула 2016. године донело је одлуку о именовану Комисије за оцену предлога докторског уметничког пројекта, у саставу:

МАРИЈА ЈОКАНОВИЋ, редовни професор,

МАРКО ЈОСИФОСКИ, ванредни професор,

ЕВГЕНИЈА КРАВЦЕВА, редовни професор Академије уметности у Новом Саду у пензији.

Веће Факултета на седници одржаној 8. фебруара 2017. године утврдило је предлог одлуке о усвајању Извештаја Комисије за оцену предлога докторског уметничког пројекта у саставу: мр МАРИЈА ЈОКАНОВИЋ, редовни професор, мр МАРКО ЈОСИФОСКИ, ванредни професор и мр ЕВГЕНИЈА КРАВЦЕВА, редовни професор Академије уметности у Новом Саду у пензији и одобравању теме докторског уметничког пројекта.

Сенат Универзитета уметности на седници од 23. фебруара 2017. године донео је одлуку о одобравању рада на изради докторског уметничког пројекта и именовану др ум. Марије Шпенглер Марковић, ванр. проф. за ментора.

На основу обавештења ментора и предлога Катедре за гудачке инструменте Веће Факултета на седници од 1. новембра 2017. године донело је одлуку о именовану одлуку о именовану Комисије за оцену и одбрану докторског уметничког пројекта, у саставу:

др ум. МАРИЈА ШПЕНГЛЕР - МАРКОВИЋ, ванредни професор, ментор,

мр МАРИЈА ЈОКАНОВИЋ, редовни професор ,

др ум. МАДЛЕН СТОКИЋ - ВАСИЉЕВИЋ, ванредни професор,

мр МАРКО ЈОСИФОСКИ, ванредни професор,

мр ЕВГЕНИЈА КРАВЦЕВА, редовни професор Академије уметности у Новом Саду у пензији.

БИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

Блаженовић Душица рођена је 1983. године у Београду. Нижу музичку школу „Др. Војислав Вучковић“ уписала је 1990. године у класи професора Биљане Јакшић Николић, а средњу шест година касније у истој класи. За то време освајала је награде на такмичењима као

што су Фестивал музичких школа, Републичко такмичење и међународно такмичење „Петар Коњовић“ у Београду. Похађала је семинаре код професора Дејана Максимовића и професора Јасне Максимовић. Била је концерт-мајстор оркестра средње школе а наступала је и као његов солиста. Матурирала је 1999. године.

Факултет музичке уметности у Београду уписала је 1999. године у класи професора Марије Јокановић. За време студија одржала је неколико солистичких реситала и концерата, а јавно је наступала и у оквиру најразличитијих камерних ансамбала. Била је стални члан ансамбла Арте, у оквиру којег је наступала на многим фестивалима у готово свим значајним концертним просторима у региону. Гостовала је више пута у Немачкој као члан оркестра YES (Young European Strings), сарађујући са А. Островским и Р. Симовићем. Изабрана је као представник Србије у оквиру међународног пројекта Оркестар југоисточне Европе. Била је и члан симфонијског оркестра Камерата Србика. Дипломирала је 2004. године, магистарске студије је уписала 2005. године у класи професора Марије Шпенглер, које је завршила 2010. године, добивши награду фонда „Марија Михаиловић“, за најбољег студента постдипломских студија на гудачкој катедри. Усавршавала се на мастер класовима и код П. Гулге, Н. Кравченка, М. Минчева, Р. Симовића, М. Скампе и других.

Запослена је од 2003. године у оркестру Опере Народног позоришта у Београду, у којем је 2006. године положила аудицију за заменика концерт-мајстора. Хонорарно је радила у симфонијском оркестру РТС-а, као и оркестру камерне опере Мадленијанум. Сарађује и са симфонијским оркестром у Подгорици, симфонијским и оперским оркестром у Сарајеву и симфонијским оркестром у Скопљу. Ангажована је при фондацији Опероза. Била је члан многих камерних оркестара као што су Гудачи Св. Ђорђа, ансамбл Метаморфозис и Нови гудачи. Низ година успешно води гудачки квартет с којим је остварила низ концерата у земљи, у Италији и у Аустрији. Од 2006. до 2009. године, радила је за Индонезанску амбасаду у Београду, као професор виолине.

Неколико година уназад бави се проучавањем музике барокне епохе и свира на историјском, барокном инструменту, члан је и Студија за рану музику, Ансамбла New Trinity Baroque, Београдске Барокне академије, Нове београдске опере, чији је концерт-мајстор, као и концерт-мајстор Симфонијског оркестра Макрис. Барокну виолину усавршавала је на мајсторским курсевима код М. Глодеану, Б. Бауера и И. Корола. Члан је удружења Оркестарских уметника Србије, Удружења за заштиту извођачких права, као и невладине организације МОТО.

Као солиста и у оквиру свих наведених ансамбала наступала је у многим салама као што су Велика дворана Коларчеве задужбине, сала Београдске филхармоније, сала Скупштине града,

Галерија САНУ, Уметнички павиљон „Цвијета Зузорић”, Guarnerius, Велика сала Банског Двора, као и у салама готово свих Културних центара широм земље. Наступала је на бројним фестивалима као што су Бемус, Белеф, Трибина композитора, Кома, Барски љетопис, Будва Град театар, КоторАрт, Harp Connection, A Tempo, Барокни фестивал на Корчули, Вараждинске барокне вечери и други.

Важнији наступи:

Извођења на модерном инструменту

- 29. јануар, 2001. Галерија САНУ, Душица Блаженовић, виолина и Даринка Пауновић, клавир. Програм: Т. Витали, В. А. Моцарт, Ј. С. Бах, Р. Шуман
- 12. мај, 2003. Уметнички павиљон „Цвијета Зузорић”, Душица Блаженовић, виолина и Катарина Хаџи Антић, клавир. Програм: Ј. С. Бах, Ц. Франк, П. Сарасате
- 28. децембар, 2004. Библиотека града Београда, Душица Блаженовић, виолина и Даринка Пауновић, клавир. Програм: В. А. Моцарт, П. И. Чајковски
- 7. март, 2007. Дом културе Студентски град, Од Баха до Бреговића, Мирослав Цупара, клавир, Душица Блаженовић, виолина, Елена Станисављевић, вокал
- 17. новембар, 2010. Свечана сала Скупштине града, Антологијска дела српске музике, Гудачки квартет Концертоне (Младен Дренић, виолина, Душица Блаженовић, виолина, Љубомир Милановић, виола, Срђан Сретеновић, виолончело), Владимир Динић, баритон, Неда Хофман, клавир, Јелена Кончар, мецосопран, Ненад Јаковљевић, баритон
- 9. јун, 2012. Центар лепих уметности, Guarnerius, Душица Блаженовић, виолина, Бојана Димковић, клавир. Програм: А. Дворжак, К. Дебиси, Ц. Франк
- 20. јул, 2014. Културни центар Врњачке Бање, Замак културе, Desde el alma, Гудачки квартет 'Мозаик' (Душица Блаженовић, виолина, Наташа Милошевић, виолина, Слободан Павловић, виола, Елизабета Варга, виолончело), Урош Дојчиновић, гитара
- 12. март, 2015. Свечана сала Дома Војске Србије, Уметнички ансамбл МО "Станислав Бинички" Диригент: Ана Зорана Брајовић, Солисти: Душица Блаженовић, виолина, Ненад Нинковић, труба. Програм: В. А. Моцарт, Ј. Сибелијус, А. Г. Артањан
- 20. мај, 2015, Велика сцена Народног позоришта, Без певања, молим, Симфонијски оркестар Опере Народног позоришта, Диригент: Весна Шоуц, Солиста: Душица Блаженовић, виолина. Програм: П: Сарасате
- 21. мај, 2015, Дом културе општине Нови Бечеј, Свечани концерт камерне музике, Гудачки квартет Театар (Душица Блаженовић, виолина, Никола Станојевић, виолина, Мирко Црнојевић,

виола, Јасмина Врбанић, виолончело), Наташа Јовић Тривић, мецосопран, Милош Драгић, кларинет и клавир. Програм: М. А. Расински, Е. Шосон, О. Респиги, Ј. Брамс

- 6. јун, 2015, Свечана сала МШ „Станковић”, На мој начин, Мирослав Цупара, клавир, Тања Обреновић, мецосопран, Душица Блаженовић, виолина, Данијел Аливојводић, контрабас, Душан Јанковић, удараљке

- 26. јун 2015, Сцена „Раша Плаовић”, Народно Позориште, La Donna ideale, Гудачки квартет Театар (Душица Блаженовић, виолина, Милица Радосављевић, виолина, Мирко Црнојевић, виола, Јасмина Врбанић, виолончело), Наташа Јовић Тривић, мецосопран, Милош Драгић, клавир. Програм: Е. Шосон, О. Респиги

Извођења на историјском инструменту:

- 26. јун, 2011. Атријум Народног музеја, Ансамбл Београдски барок, Војка Ђорђевић, сопран, Предраг Ђоковић, контратенор. Програм: А. Вивалди, Ђ. Б. Перголези

-19. април, 2013. Црква Св. Петра, Завршни концерт полазника 3. барокне академије, Програм: Х. Персл, К. Монтеверди, Ј. С. Бах

-21. јун, 2013. Велика сцена Народног позоришта, Барокни оркестар Фестивала ране музике, премијера опере Дидона и Енеј, Х. Персл

-23. јун, 2013. Црква Св. Петра, Барокни оркестар Фестивала ране музике, Стабат Матер, Ђ. Б. Перголези

- 18. новембар, 2013. Етнографски музеј, Свечано затварање 10. међународног фестивала чембала, Инструментални солисти: Зоран Костадиновић, барокна виолина, Душица Блаженовић, барокна виолина, Кристина Иванковић, виолончело, Предраг Госта, чембало

- 8. март, 2014. Етнографски музеј, Завршни концерт полазника 4. барокне академије, Програм: К. Монтеверди, Г. Ф. Хендл

- 27. септембар, 2014. УК Пароброд, Завршни концерт полазника 5. барокне академије, Програм: Г. Ф. Хендл, П. А. Чести, Ј. С. Бах

- 12. новембар, 2014. Свечана сала Градске куће у Новом Саду, Вече мадригала и мотета, Београдски барокни солисти, Вокални студио Орфелин. Програм: О. Ласо, П. Пасаро, Џ. Дауленд, К. Монтеверди, И. Леонарда

-30. децембар, 2014, Хол Коларчеве задужбине, Новогодишњи концерт барокне музике, Београдски барокни солисти. Програм: А. Корели, К. Бернард, Ј. К. Пец, Ф. О. Манфредини, Ж. Б. Лили, Ј. С. Бах, Ф. Ђеминијани

- 13. јун, 2015. Коларчева задужбина, 10. фестивал ране музике, Барокни гала концерт, Барокни оркестар фестивала, Die Kolner Akademie, Il Rossignolo, New Trinitty Baroque, Програм: А. Вивалди, Г. Ф. Хендл, П. А. Локатели, Х. Персл
- 20. јун, 2015. Црква Св. Петра, 10. фестивал ране музике, Membra Jesu Nostri, Д. Букстехуде, Душица Блаженовић, барокна виолина, Ивана Завишић, барокна виолина, Андре Лорон О Нил, барокно виолончело, Дарко Карајић, барокна лаута, Cantus Belgradensis
- 9. септембар, 2015. Црква Св. Николе, Корчулански барокни фестивал, Membra Jesu Nostri, Д. Букстехуде, Душица Блаженовић, барокна виолина, Ивана Завишић, барокна виолина, Андре Лорон О Нил, барокно виолончело, Дарко Карајић, барокна лаута, Cantus Belgradensis
- 21. септембар, 2015. Уршулинска црква, 45. Вараждинске вечери, Membra Jesu Nostri, Д. Букстехуде, Душица Блаженовић, барокна виолина, Ивана Завишић, барокна виолина, Андре Лорон О Нил, барокно виолончело, Дарко Карајић, барокна лаута, Cantus Belgradensis
- 28. октобар, 2015. Културни центар Зрењанина, опера Орландо, Барокни оркестар Нове београдске опере, концерт-мајстор: Душица Блаженовић, барокна виолина, диригент: Предраг Госта
- 3. новембар, 2015. новосадска Синагога, опера Орландо, Барокни оркестар Нове београдске опере, концерт-мајстор: Душица Блаженовић, барокна виолина, диригент: Предраг Госта
- 30. децембар, 2015. Фоаје Коларчеве задужбине, Божићно-новогодишњи концерт, Солисти: Радослава Воргић, сопран, Каролина Батер, блок и трверзо флаута, Катарина Ђорђевић, барокна виолина, Душица Блаженовић, барокна виолина, Програм: А. Корели, А. Скарлати, Г. Ф. Хендл, А. Вивалди
- 16. јануар, 2016. Фоаје Коларчеве задужбине, Кантате и концерти Ј. С. Баха и Г. Ф. Хендла, Солисти: Иван Божичевић, оргуље, Катарина Ђорђевић, барокна виолина, Душица Блаженовић, барокна виолина, Радослава Воргић, сопран, Бојан Булатовић, контратенор
- 11. јун, 2016. Коларчева задужбина, Отварање 11. фестивала ране музике, Ивана Завишић, барокна виолина, Душица Блаженовић, барокна виолина, Бил Бауер, барокна виола, Андре Лорон О Нил, барокно виолончело, Дарко Карајић, барокна лаута, Хор "Орфелин" Програм: И. Бибер, Џ. Дауленд, П. Пасаро, И. Леонарда.

Детаљна анализа докторског уметничког пројекта-писаног рада

Писани део докторског уметничког пројекта кандидата Душице Блаженовић, под називом „Имплементација елемената историјски информисаног извођења дела барокне епохе за виолину и њихова интерпретација на модерном инструменту“ написан је садржајно и прегледно. Обухвата уводни део, централни део, закључак, нотне прилоге и литературу.

Уводни део рада се састоји од увода и три поглавља у којима су јасно представљени темељи на којима је истраживање базирано. Поговља су: приближавање модерне и историјске праксе као циљ истраживања, историјски информисано извођаштво и поређење структуралних разлика између модерне и барокне виолине. У уводним разматрањима ауторка представља предмет и основне правце истраживања. Увођењем иновативних извођачких манира, поткрепљеним историјским чињеницама, кандидаткиња представља могућности и нуди решења за интерпретацију одабраних дела барокног репертоара на модерној виолини, која за циљ има остваривање новог извођачког концепта и подизање нивоа квалитета интерпретације. Тежиште истраживања је на селекцији и преношењу елемената историјског на савремени инструмент. У основи истраживачких метода су историјски и аналитички поглед на изабрана дела и барокну извођачку праксу. Основне хипотезе од који се полази су представљене кроз детаљно истраживање датих елемената интерпретације у централном делу рада.

У поглављу о односу модерног извођаштва према полифонији, као циљ свог истраживања ауторка представља приближавање модерних и историјских извођачких пракси. Најпре се осврће на суштински изазов који је постављен пред модерног извођача при извођењу полифоних композиција попут Бахових фуга и Чаконе за соло виолину. Један од највећих изазова лежи управо у структурално-градитељским разликама између барокне и модерне виолине, односно првог као полифоног и другог као мелодијског инструмента. У наредном поглављу ауторка нас упознаје са еволутивним процесом модернизације виолине и гудала и стилско-техничким тенденцијама модерног виолинизма, а потом аналитички представља основне техничко-изражајне карактеристике барокног извођења и његовог усклађивања на модерном инструменту.

У поглављу о историјски информисаном извођаштву ауторка представља прве институције које су биле специјализоване за проучавање ране музике и публикације које су формативно утицале на развој историјски-информисаног извођења, студија Арнолда Долмеча, виолинисте и музиколога, као и његових следбеника.

Претходна поглавља овог писаног рада можемо сматрати уводом у централни и најважнији део рада, у којим ауторка представља основне хипотезе свог истраживања, детаљном анализом одабраних елемената интерпретације, из перспективе барокног извођаштва. Представљене интерпретативне елементе ауторка затим практично приказује у изабраним делима: Ф. И. Бибер: Соната „ The Presentation“, за виолину и континуо, де мол и Ф.

Франкоур: Соната за виолину и континуо, ге мол, где непосредно сугерише свој стил и интерпретативна решења.

У централном делу ауторка сагледава елементе интерпретације кроз раздвајање романтичарских и барокних тенденција у виолинизму. Афирмише ослобађање од романтичарског израза и примене атрактивних виртуозних бравура у корист прихватања историјски информисаних интерпретативних решења. Анализирани елементи барокног извођаштва су: техника десне руке „*messa di voce*“, правилно позиционирање нагласака у оквиру музичке фразе, барокне игре и њихови нагласци, барокни ритам и специфичности његовог тумачења са потпоглављима о пунктираном ритму, "inegal" стилу и триолским ритмовима, затим тумачење барокне фразе, артикулација, динамика, организација штрихова, слободни елементи- орнаментација и импровизација и на крају елементарни орнаменти. Ауторка потом представља темељну анализу и имплементацију наведених извођачких елемената у кроз примере из програма са јавног концертног извођења докторско-уметничког пројекта, Соната Франкуера и Бибера.

На почетку централног дела свог писаног рада кандидаткиња анализира једно од најзначајнијих техничко-изражајних средстава десне руке „*messa di voce*“ и представља конкретне техничке поступке којима се она савладава са модерним гудалом. Поглавље о позиционирању нагласака садржи графичке приказе основних нагласака у музичкој фрази, најпре кроз законитости о јаком и слабом тактовом делу. Душица Блаженовић ове законитости у начелу обрађује првенствено у барокним играма, које су окосница многих музичких форми. Сваку од изабраних барокних игара анализира посебно, те их сврстава у појединачна потпоглавља Алеманда, Куранта, Жига, Менует и Гавота. Ауторка упућује на особености и законитости о нагласцима као фиксираним елементима који се морају поштовати, јер имају улогу костура у оквиру ког се спроводе остали, слободнији извођачки елементи.

Анализа барокног ритма обухвата све ритмичке варијанте које је приликом рада пожељно надградити. Ауторка упућује на то да записи барокних ритмова нису дословни и врло често нуде одређени степен импровизације. Посебну пажњу посвећује анализи пунктираних ритмова, најпре „дуплопунктираном“ маниризму који заступа барокна пракса, који подстиче дојам да музика „иде даље“, наспрам обичног пунктираног ритма који одише статичношћу, поготово у споријим ставовима. У наставку ауторка појашњава да је термин „дупло пунктирање“ недовољно прецизан, обзиром на то да трајање измењене нотне дужине може бити слободно, несистематично, осим у случају вишегласја када се следи образац имитације пунктираног ритма који је у водећем гласу. Анализирани су модификације ритма у стилу

„француска увертира“ , стил “ inegal“ и триолски ритмови, у засебним потпоглављима у којим ауторка такође даје и јасне извођачке смернице у тумачењу полиритмичких примера.

Фразирање се сматра за једно од најмоћнијих средстава у исказивању музичке индивидуалности, а представља начин на који се распоређују и групишу сегменти нотног записа. Поглавље о вођењу музичке фразе ауторка започиње са опсервацијом да модерни виолинисти често са тешкоћом сагледавају и дефинишу мале и једноставне барокне фразе, а као разлог наводи извођачеву навикнутост на тумачење неретко и изразито компликованих нотних фактура, које обилују детаљима и јасним извођачким инструкцијама. У процесу тумачења фразе, ауторка наводи хармонску основу као први параметар, а потом правилни одабир адекватне врсте артикулације која мора да подржи природне мелодијске нагласке. Анализиран је принцип контраста, употреба пауза-дахова, легата и тумачење корона. Упркос томе што је фразирање елемент који је у великој мери базиран на личном осећају и таленту, анализа поменутих параметара је изузетно корисна при одабиру смера којим жели да се изгради сопствени израз.

У поглављима о артикулацији, динамици и организацији штрихова, Душица Блаженовић представља њихове основне постулате које је потребно прихватити, на бројним примерима из литературе. С обзиром на непостојање ознака за артикулацију у нотним записима барокних композиција, ово поље је веома погодно за креирање основе изражаја. Ауторка даје инструктивну студију о правилној употреби артикулационих елемената, посебно у случајевима када оне нису посебно назначене и даје конкретне извођачке смернице које је потребно тада пратити.

Ауторка даље представља барокну динамику и раскорак који постоји између записаних динамичких ознака које су штуре и генералног карактера и барокне динамике која је заправо изразито раскошна и изнијансирана. Резултат је вешт и сугестиван приказ корелације између динамике и хармонске напетости, слично корелацији динамике и мелодијске линије (пораст тонске висине), који потиче из изражајне природности као основне идеје којом се треба руководити.

У поглављу о правилној организацији штрихова (потеза гудалом), ауторка представља штрихове као средства која потпомажу звучну реализацију осталих елемената интерпретације, пре свега артикулацију, динамику, фразу, као и организацију нагласака. У реализацији штрихова се руководи са сетом од десет основних правила организације штрихова које је поставио француски композитор Г. Муфат, које представља понособ и подржава са примерима из литературе.

Слободне елементе- орнаментацију и импровизацију Душица Блаженовић представља кроз њихову употребу у различитим стиловима и школама попут италијанске, француске и немачке. Солистичке деонице су увек захтевале висок ниво ових вештина и њихово подучавање се сводило на практично знање које учитељ преносио на ученика. Ауторка даје детаљан увид у поступак орнаментације мелодије, украшавања корона и формирања каденци у поменутиим европским школама.

Поглавље елементарни орнаменти обухвата потпоглавља: апођатура, трилер, мордент, групето, вибрато и италијански адађо као форму записане орнаментације. Аналитички приказ је постигнут кроз примену нотних примера, уз одреднице о правилној селекцији и имплементацији орнамената.

Крај централног дела свог докторског-уметничког пројекта ауторка заокружује са детаљном анализом композиција које су биле изведене у концертној презентацији свог рада:

Ф.И.Бибер: Соната „ The Presentation“, за виолину и континуо, де мол и

Ф. Франкоур: Соната за виолину и континуо, ге мол.

Представљена техничко-стилска решења и прикази о имплементацији елемената бароког извођаштва су примењиви на целокупан програм докторске презентације и представљају универзалне одреднице у тумачењу бароконог репертоара на модерној виолини.

Последње поглавље писаног рада представља закључак у коме ауторка указује на циљ докторског пројекта, остваривање новог извођачког концепта и подизање нивоа квалитета интерпретације. Ауторка потврђује до сада изнешене претпоставке и методе истраживања. Рад на пројекту се правасходно односи на надградњу већ формиране уметничке индивидуе са циљем да заинтригира и уведе модерног извођача у свет историјског извођаштва. У наставку су дати нотни прилози анализираних дела и списак литературе која је коришћена у изради докторског-уметничког пројекта.

Јавно извођење докторског уметничког пројекта

Душица Блаженовић је одржала концерт у Музеју Народног Позоришта 6. новембра 2017. На концерту су поред кандидаткиње наступили:

Предраг Госта, чембало,

Дарко Карајић, лаута и

Ђорђе Милошевић, виолончело.

Програм уметничке презентације:

J.C. Бах, Соната бр. 4, це-мол за виолину и чембало

-Ларго
-Алегро
-Адађо
-Алегро

И. Бибер, Соната бр.16, ге-мол, из збирке „Mistry Sonatas“ за виолину соло
-Пасакаља

Ф. Франкур (Francœur), Соната бр. 6, ге-мол за виолину и континуо
-Адађо
-Кутанта
-Алеманда
-Сарабанда
-Рондо

М. Фаринел, „Ла Фолиа“ за виолину и континуо

И. Бибер, Соната бр.4, де-мол, из збирке „Mistry Sonatas“ за виолину и континуо
-Чакона

Ф. Каћини (Caccini) „Чакона“ за виолину и континуо

Душица Блаженовић је на јавном извођењу докторског уметничког пројекта веома успешно реализовала концепт историјски информисаног извођаштва на модерној виолини. Сугестивном интерпретацијом на високом уметничком нивоу, изнела је захтевне аутентичне интерпретативне елементе барокног програма. Бахова Соната је представљена свежим приступом у интерпретацији легатура и артикулација, уз примену представљених елемената орнаментације и импровизације. Франкур Соната, која је састављена од играчких ставова је имала изванредну свежину и ритмичку полетност, у којој су реализовани сви извођачки елементи из писаног рада. Уз изванредну камерну сарадњу са ансамблом за рану музику, састављеног од врхунских домаћих барокних инструменталиста, Душица Блаженовић је показала свој несумњиви афинитет према музици из овог периода. Биберове Сонате су оставиле посебан утисак између осталог и због ефектне употребе скордатуре, односно прештивавања жица, чиме је постигнута оптимална резонантност инструмента а самим тим је добијена и већа палета тонских боја, што је резултирало импозантном звучном сликом. Евидентно је било да је овако успешна интерпретација резултат вишегодишњег практичног бављења свирањем на барокном инструменту. Та референца је у комбинацији са извршним познавањем модерног инструмента, успешним деловањем као камерни и оркестарски музичар, резултирало јединственим приказом уметничких тенденција и високих извођачких домета Душице Блаженовић.

Оцена остварених резултата и критички осврт референта

Кандидат Душица Блаженовић је у оквиру свог докторског уметничког пројекта „Имплементација елемената историјски информисаног извођења дела барокне епохе за виолину и њихова интерпретација на модерном инструменту“ спровела широку и темељну анализу барокних извођачких карактеристика. У циљу постављања хронологије овог процеса која има и педагошку намену, значајан део пажње је посвећен утврђивању разлика у захтевима и техничким могућностима историјског и савременог инструмента, кроз процес савладавања специфичних принципа и техника свирања са којима модерни извођачи нису упознати. Резултат је успешна историјски-информисана студија, које нам отвара нове могућности у тумачењу барокних партитура.

Пројекат је успешно реализован подједнако у писаном делу, као и кроз уметничку презентацију, кроз доследну методологију уметничког истраживања. У основи истраживачких метода су историјски и аналитички поглед на изабрана дела и барокну извођачку праксу, док су практично-извођачким методом утврђени елементи који се могу применити приликом извођења на савременом инструменту.

Увођење иновативних извођачких манира је јасно демонстрирано у конкретним техничко изражајним решењима, приказаним у оквиру уметничке презентације, чиме је Душица Блаженовић потврдила свој несумњиви афинитет у извођењу музике барокног периода. Овакав приступ извођењу, нажалост још увек није довољно заступљен на нашој музичкој сцени, најпре због недовољног броја едукативних институција које делују на пољу барокне музике. Имајући то у виду, докторски уметнички пројекат Душице Блаженовић представља посебно драгоцен допринос у историјски информисаном извођаштву код нас.

Закључак комисије

Подробном анализом и имплементацијом извођачких елемената, те одабиром личних извођачких преференци и стилских карактеристика у одабраном програму, Душица Блаженовић је веома успешно заокружила процес преношења знања о историјски информисаном извођењу на модерни инструмент. Резултат је детаљна и ауторитативна студија, која произилази из великог познавања историјског извођаштва.

Овако представљен скуп преносивих елемената који је прилагођен карактеристикама савремене извођачке праксе, је супротан уобичајеној пракси напуштања модерне и грађењу интерпретације у складу са извођачким могућностима и особеностима историјских инструмената, у корист свирања на барокном инструменту. Као интерпретатор који је овај процес доживео кроз лично искуство, сопственим примером доказује да паралелно бављење свирањем на барокном и модерном инструменту, ни у једном тренутку не може представљати препреку дотадашњем квалитету вештине стечене на модерном инструменту. Комисија сматра да докторска уметничка презентација Душице Блаженовић представља значајан допринос у области историјски информисаног виолинског извођаштва.

Имајући у виду све претходно наведено, Комисија предлаже Наставно-уметничко-научном већу ФМУ и Сенату Универзитета уметности у Београду да прихвате писани део и концертно извођење програма докторског уметничког пројекта кандидата Душице Блаженовић

„ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА ЕЛЕМЕНАТА ИСТОРИЈСКИ ИНФОРМИСАНОГ ИЗВОЂЕЊА ДЕЛА БАРОКНЕ ЕПОХЕ ЗА ВИОЛИНУ И ЊИХОВА ИНТЕРПРЕТАЦИЈА НА МОДЕРНОМ ИНСТРУМЕНТУ“.

Комисија:

др. ум. Марија Шпенглер-Марковић, ванредни професор, ментор

мр. Марија Јокановић, редовни професор ФМУ

др. ум. Мадлен Стокић – Васиљевић, ванредни професор ФМУ

мр. Марко Јосифовски, ванредни професор ФМУ

мр. Евгенија Кравцева, редовни професор Академије уметности у Новом Саду у пензији